

ეკონომისტი

EKONOMISTI

საერთაშორისო სამეცნიერო-ანალიტიკური ჟურნალი

International Scientific - Analytical Journal

4

2 0 0 9

UDC33

ე-49

პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი

ეკონომისტი

საერთაშორისო სამეცნიერო-ანალიტიკური ჟურნალი
გამოდის 2009 წლის იანვრიდან

აგვისტო
სექტემბერი
ოქტომბერი

4

2009

მთავარი რედაქტორი რამაზ აბესაძე

სამეცნიერო-საჩუქრუბლო კოლეგია

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის წევრ-კორესპონდენტები:
ვლადიმერ პაპავა, ავთანდილ სილაგაძე, ლეო ჩიქავა

ეკონომიკურ მეცნიერებათა დოქტორები:

იური ანანიშვილი, როზა ასათიანი, კლიმენტი ანელაშვილი, თემურ ბერიძე,
გიორგი ბერუაშვილი, ვახტანგ ბურჯული, მიხეილ თოქმაჯიშვილი, მურმან
კვარაცხელია, ალფრედ კურატაშვილი, იაკობ მისხია, ელგუჯა მემვაბიშვილი,
გიორგი პაპავა, უშანგი სამაღაშვილი, როლანდ საჩინგელია, ავთანდილ
სულაბერიძე, თემურ შენგელია, თინა ჩხეიძე, ნოდარ ჭითანავა, მიხეილ ჯიბუტი.

აკადემიური დოქტორები:

ნანული აბესაძე, ნანა ბიბილაშვილი, მერაბ ბველსიანი, ლინა დბუნიანი, ლია
თოთლაძე (პასუხისმგებელი მდივანი), ეთერ კაკულია, ნაზირა კაკულია, თეა
ლაზარაშვილი (მთავარი რედაქტორის მოადგილე), იზა ნათელაური, ნოდარ
ხაღური, მამუკა ხუსპივაძე (მთავარი რედაქტორის მოადგილე), რევაზ ჯავა-
ხიშვილი.

უცხოელი წევრები:

ელდარ ისმაილოვი (აზერბაიჯანი), დავით კურტანიძე (აშშ), ანტანას მატსტიტუსი
(ლიტვა), ვლადიმერ მენშიკოვი (ლათვია), მიხეილ როკიტლიშვილი (აშშ),
სლავომირ პატრიცკი (პოლონეთი), დიმიტრი სოტოპინი (რუსეთი), ანდრეი ჰერმანი
(პოლონეთი).

ჟურნალი ხელმძღვანელობს თავისუფალი პრესის პრინციპით. რედაქციის
შეხვედრება შესაძლოა არ ემთხვეოდეს ავტორის აზრს და იგი პასუხს არ აგებს
ინფორმაციის სიზუსტეზე.

თბილისი

Paata Gugushvili Institute of Economics

EKONOMISTI

International Scientific-analytical Journal

Published from January 2009

August
September
October

4

2009

Editor-in-chief

Ramaz Abesadze

SCIENTIFIC-EDITORIAL BOARD

CORRESPONDING MEMBERS OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF GEORGIA:

Leo Chikava, Vladimir Papava, Avtandil Silagadze

DOCTORS OF ECONOMIC SCIENCES:

Klimenti Achelashvili, Iuri Ananiashvili, Roseta Asatiani, Temur Beridze, Giorgi Berulava, Vakhtang Burduli, Nodar Chitanava, Tina Chkheidze, Mikhail Jibuti, Murman Kvaratskhelia, Alfred Kuratashvili, Jakob Meskhia, Elguja Mekvabishvili, Giorgi Papava, Ushangi Samadashvili, Roland Sarchimelia, Temur Shengelia, Avtandil Sulaberidze, Mikhail Tokmazishvili.

ACADEMIC DOCTORS:

Nanuli Arevadze, Nana Bibilashvili, Lina Datunashvili, Merab Gvelesiani, Revaz Javakhishvili, Nazira Kakulia, Eteri Kakulia, Tea Lazarashvili (deputy editor-in-chief), Iza Natelaury, Nodar Khaduri, Mamuka Khuskivadze (deputy editor-in-chief), Lia Totladze (executive secretary).

FOREIGN MEMBERS:

Eldar Ismailov (Azerbaijan), David Kurtanidze (USA), Antanas Mackstius (Lithuania), Vladimir Menshikov (Latvia), Slavomir Patritski (Poland), Mikhail Roketlishvili (USA), Dmitri Sorokin (Russia), Andrei Herman (Poland)

The journal follows the principles of free press. The views of editorial board do not necessarily reflect author's option and it accepts no responsibility for the accuracy of information.

Tbilisi

ს ა რ ჩ ე ვ ი

პოსტკომუნისტური საქართველოს ეკონომიკა

<i>ვლადიმერ პაპავა</i> – თანამედროვე ეკონომიკური კრიზისის თავისებურებანი საქართველოში	5
<i>როზეტა ასათიანი</i> – საქართველოს საბანკო სისტემა გლობალური ფინანსური კრიზისის პირობებში	10
<i>ნოდარ ხადური</i> – ომის შემდგომი საქართველოს ეკონომიკური საფრთხეები	15

ეკონომიკური თეორია

<i>Альфред Кураташвили</i> – Научное творчество – необходимая теоретическая основа предо твращения мировых экономических кризисов	22
<i>Тамила Арнания-Кепуладзе</i> – Теория индивидуальных предпочтений: гетеродоксия против ортодоксии	26

საბანკო საქმე

<i>გივი ლემონჯავა</i> – საბანკო შესხები: ტენდენციები და რეგულირება	33
--	----

ბუნებათსარგებლოებისა და ბარემოს დაცვის ეკონომიკა

<i>თინა ჩხვიძე, ქეთევან ქველაძე</i> – დასაქმების დონის ამაღლებაზე ეკოლოგიური ფაქტორის გავლენის ზოგიერთი ასპექტი საქართველოში	42
--	----

ეკონომიკის სახელმწიფო რეგულირება

<i>ნუნუ ქისტაური, მედეა მელაშვილი</i> – სახელმწიფო ინოვაციური პოლიტიკა საქართველოში	47
---	----

აბრარული წარმოება, სასურსათო უსაფრთხოება

<i>თენგიზ ქავთარაძე</i> – სურსათის წარმოება და სასურსათო უსაფრთხოება	52
<i>მაია კაპანაძე</i> – საქართველოს აგრარული სექტორი კრიზისის პირობებში	56

ადამიანისეული კაპიტალი

<i>George Berulava, Tea vakhania</i> – The Competitiveness of Human Capital in Georgia	60
<i>L. Bobrivnyk, H. Bobrovnyk</i> – People Sanitation – an Important factor in Getting Over the World Economic Crisis	65

მნიშვნელოვანი ღონისძიება	78
--------------------------	----

ხსოვნა	80
--------	----

ინფორმაცია	81
------------	----

CONTENTS

ECONOMY OF POSTCOMMUNIST GEORGIA

<i>Vladimer papava</i> – Features of the Modern Economic Crisis in Georgia	5
<i>Rozeta Asatiani</i> – Banking System of Georgia Under Financial Crisis	10
<i>Nodar Khaduri</i> – Economic Risks of Postwar Georgia	15

ECONOMIC THEORY

<i>Alfred Kuratashvili</i> – Scientific Creativity – Essential Theoretical Basis of Prevention of World Economic Crises	22
<i>Tamila Arnania-Kepuladze</i> – The Individual Preferences Theory: Heterodox Versus Orthodox	26

BANKING

<i>Givi Lemonjava</i> – Banking Loans: Tendency and Regulation	33
--	----

ECONOMY OF NATURE USE AND ENVIRONMENT PROTECTION

<i>Tina Chkheidze, Ketevan Kveladze</i> – Some Aspects of Influence of Ecological Factor on the Increase of Employment Level in Georgia	42
---	----

STATE REGULATION OF ECONOMY

<i>Nunu Kistauri, Medea Melashvili</i> – The State Innovation Policy in Georgia	47
---	----

AGRARIAN PRODUCTION, FOOD SAFETY

<i>Tengiz Kavtardze</i> – Production of Commodities and Food Safety	52
<i>Maia Kapanadze</i> – Agricultural Sector of Georgia Under the Crisis	56

HUMAN CAPITAL

<i>George Berulava, Tea vakhania</i> – The Competitiveness of Human Capital in Georgia	60
<i>L. Bobrivnyk, H. Bobrovnyk</i> – People Sanitation – an Important Factor in Getting Over the World Economic Crisis	65

SIGNIFICANT MEASURE	78
----------------------------	----

MEMORY	80
---------------	----

INFORMATION	81
--------------------	----

პოსტკომუნისტური საქართველოს ეკონომიკა

ვლადიმერ პაპავა

ეკონომიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი, პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის მთავარი მეცნიერი თანამშრომელი

თანამედროვე ეკონომიკაში კრიზისის თანისმეზობანი საქართველოში

ჯერ კიდევ 2008 წლის გაზაფხულზე ამერიკის შეერთებულ შტატებში ჩასახული ფინანსური კრიზისის საქართველოზე ნეგატიური გავლენის შესაძლებლობა, მისი ფინანსური ბაზრის განუვითარებლობისა და შედარებითი იზოლირებულობის გამო, არ განიხილებოდა როგორც გარდაუვალი, თუმცა, ამასთან, იკვეთებოდა ზოგიერთი სირთულე, რომელმაც საქართველოს ეკონომიკაში 2008 წელსაც იჩინა თავი [1].

2008 წლის აგვისტოს რუსეთთან ომის (მაგალითად, [2]) შემდეგ საქართველოს ეკონომიკაზე უარყოფითი ზეგავლენა იქონია არა მარტო თავად ამ ომმა, არამედ გლობალური ფინანსური კრიზისის დაწყებამაც, რამაც ქვეყნის წინაშე თვისებრივად ახალი ამოცანები დააყენა [3 – 7].

უნდა აღინიშნოს, რომ 2008 წლის კრებისით ეკონომიკურ მაჩვენებლებში ერთდროულად აისახება გლობალური ფინანსური კრიზისის გავლენა და საქართველოს წინააღმდეგ რუსეთის სამხედრო აგრესიის შედეგები.

საქართველოში ეკონომიკური სიტუაციის დასახასიათებლად უნდა მივმართოთ ოფიციალურ სტატისტიკურ ინფორმაციას, რომელიც, სამწუხაროდ, ყოველთვის არ ასახავს რეალურ სინამდვილეს: ვარდების რევოლუციის შემდეგ სტატისტიკის დეპარტამენტი ეკონომიკური განვითარების სამინისტროს შემადგენლობაში შეიყვანეს (რაც აშკარად ინტერესთა კონფლიქტის წარმოადგენს), რის შედეგადაც მთავრობა ძალიან ხშირად მიმართავს პოლიტიკური მიზნებისათვის სტატისტიკური მონაცემებით მანიპულირებას [8, გვ. 27; 9, გვ. 11].

ოფიციალური სტატისტიკის თანახმად, 2008 წელს საქართველოში ეკონომიკის ზრდამ მხოლოდ 2,1% შეადგინა (2005 წელს 9,6% შეადგენდა, 2006 წელს – 9,4%, 2007 წელს – 12,3%) [10], მაშინ, როცა წლიური ინფლაცია იყო 5,5% [11]. ამასთან, უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს მთლიანი შიდა პროდუქტის სტრუქტურის ნაკლს წარმოადგენს ის, რომ ეკონომიკის ყველაზე დიდი სექტორი სახელმწიფო აპარატზე მოდის და მთლიანი შიდა პროდუქტის 17% შეადგენს [12, გვ. 151-152].

2008 წელს შემცირდა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციებიც: თუ 2007 წელს, ოფიციალური სტატისტიკის თანახმად, ეს ინვესტიციები 2 მილიარდ აშშ დოლარს შეადგენდა, 2008 წელს მათი ოდენობა 1,6 მილიარდ აშშ დოლარზე ნაკლები იყო [13]. პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების შემცირების ეს ტენდენცია 2009 წელსაც შენარჩუნდა [14].

საქართველოში მიმდინარე ეკონომიკური კრიზისის განხილვისას უნდა აღინიშნოს, რომ მას ადგილობრივი საფუძველიც აქვს, რაც განპირობებულია ეკონომიკურ პოლიტიკაში პოსტრევოლუციური მთავრობის მიერ დაშვებული შეცდომებით [8, 9, 15]. არანაკლებ მნიშვნელოვანია იმ სხვა მიზეზების აღნიშვნაც, რომლებმაც უშუალოდ შეუწყო ხელი საქართველოში ეკონომიკური კრიზისის დაწყებას [16]:

1. საქართველოში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მნიშვნელოვანი ნაკადი კონცენტრირებული იყო პრივატიზაციასა და უძრავი ქონების შექენაში, რამაც აშკარა დისბალანსი გამოიწვია, როცა ფინანსური რე-

სურსების ნაკადის ზრდის ტემპი ქვეყანაში საგრძნობლად აღემატებოდა ეკონომიკის რეალური სექტორის ზრდის ტემპს;

2. მთავრობის მხრიდან “წყურუბის” პირობებში სამშენებლო ბიზნესში “ფინანსური პირამიდები” გაჩნდა;
3. ბანკები თავიანთ საკრედიტო რესურსებს ძირითადად ევროპის ფინანსურ ბაზრებზე შედარებით იაფი რესურსების ხარჯზე ავსებდნენ, ხოლო ეს კრედიტები უმთავრესად მშენებლობისა და იმ სამომხმარებლო საყოფაცხოვრებო საქონლის შექმნის მიზნით გაიცემოდა, რომელიც მთლიანად იმპორტირებულია საქართველოში. ამრიგად, იმპორტირებული საკრედიტო რესურსების ხარჯზე ფინანსდებოდა “ფინანსური პირამიდებით” დასწავლული სამშენებლო ბიზნესი და სამომხმარებლო საყოფაცხოვრებო საქონლის იმპორტი, რაც ქვეყნის ეკონომიკაზე ვერანაირად ვერ აისახებოდა დადებითად.

როგორც რუსეთის აგრესიის შედეგად დაზარალებულ მხარეს, საერთაშორისო გაერთიანებამ საქართველოს მნიშვნელოვანი ფინანსური დახმარება გაუწია. კერძოდ, გამოითქვა მზადყოფნა საქართველოსათვის გამოყოფილიყო 4,55 მლრდ აშშ დოლარის დახმარება, საიდანაც 2 მლრდ არის გრანტი, ხოლო დანარჩენი კი შეღავათიანი კრედიტი [17]. ამ თანხების საქართველოში შემოსვლა დაიწყო 2008 წელს და გაგრძელდება 2010 წლის ჩათვლით.

უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს კომერციულ ბანკებს ევროპის ფინანსურ ბირჟებზე დაახლოებით 500 მილიონი აშშ დოლარის ოდენობის ვალი დაუგროვდა, რომლის დაფარვის ვადა 2009 წლის გაზაფხულზე დადგა. სამწუხაროდ, თავად ამ ბანკებს ვალის დაბრუნება არ შეეძლოთ, მაგრამ საქართველომ თავიდან აიცილა საბანკო კრიზისი, ვინაიდან, დღონორთა ზემოხსენებული დახმარების ფარგლებში, საქართველოს ბანკებმა 636 მილიონი აშშ დოლარი მიიღეს [17, გვ. 11].

საბიუჯეტო სფეროში კრიზისი იმით გამოვლინდა, რომ 2009 წლის ივნისში საქართველოს პარლამენტმა დაამტკიცა სახელმწიფო ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების 500 მილიონი ლარით შემცირება, რაც 2009 წლისათვის დაგეგმილი ბიუჯეტის ჯამური საგადასახადო შემოსავლების 10,5% შეადგენს. ამასთან, მთლიანად საბიუჯეტო მანქვნებლები გაიზარდა, რაშიც ლომის წილი დღონორთა ზემოაღნიშნულ დახმარებაზე მოდის [18].

საქართველოში ეკონომიკური კრიზისის უარყოფითი ეფექტები ბევრად უფრო საგრძნობი იქნებოდა, რომ არა საერთაშორისო თანამეგობრობის ფინანსური დახმარება საქართველოსთვის, როგორც რუსეთის სამხედრო აგრესიის შედეგად დაზარალებული მხარისათვის. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ომი თავისი არსით უარყოფითი მოვლენაა, თუმცა საქართველოსთვის მას თავისი, თუ შეიძლება ითქვას, დადებითი მხარეც ჰქონდა, რაც ამ ფინანსური დახმარებით გამოიხატა. შედეგად მივიღეთ ე.წ. „ომის პარადოქსი“, როცა ომი უარყოფით შედეგებს იწვევს, მაგრამ ზოგიერთი დადებითი ეფექტიც ახლავს [16].

2009 წელს საქართველოს ეკონომიკაში აშკარად შეინიშნება დაქვეითება: 2009 წლის პირველ ნახევარში მთლიანმა შიდა პროდუქტმა 2008 წლის ანალოგიური პერიოდის მანქვნებლის მხოლოდ 89,3% შეადგინა [10]. საერთაშორისო სავალუტო ფონდის პროგნოზებით საქართველოში ეკონომიკური ვარდნა 2009 წელს 4% იქნება [19, გვ. 4].

საქართველოს მრეწველობაში შექმნილმა სიტუაციამ, როცა ათმა ყველაზე დიდმა საწარმომ საგრძნობლად შეამცირა წარმოების მოცულობა, ან საერთოდ დაიხურა [20, გვ. 61], კიდევ უფრო გააშიშვლა ნეკროეკონომიკის [21] პრობლემები. მიუხედავად იმისა, რომ მთავრობა პერიოდულად იძენს სასუქს საბჭოთა პერიოდის უდიდესი ქიმიური კომბინატის “აზოტისაგან”, ამჟამად ამ საწარმომაც შეაჩერა მუშაობა [20, გვ. 61]. მაგრამ ყველაზე ნიშანდობლივი ის არის, რომ საქართველოს ეკონომიკაში აშკარა კრიზისული მოვლენების მიუხე-

დავად, ეს სამრეწველო საწარმოები, ნეკროეკონომიკის “საუკეთესო” ტრადიციებით, 2009 წლის პირველ თვეებშიც განაგრძობდნენ საწყობზე მუშაობას, რადგან მათ მიერ გამოშვებულ პროდუქციას მყიდველი არ ჰყავს; ამ საწარმოებმა მუშაობა მხოლოდ აპრილ-მაისში შეწყვიტა, როცა ყველა საწყობი გადავსებული აღმოჩნდა [20, გვ. 61].

ეკონომიკური კრიზისიდან ქვეყნის გამოყვანის მიზნით, საქართველოს მთავრობამ შეიმუშავა ე.წ. “ახალი ფინანსური პაკეტი”, რომელიც, ძირითადად, საბანკო და სამშენებლო სექტორს მოიცავს [22]. კერძოდ, მთავრობამ გადაწყვიტა 260 მილიონი ლარის სახაზინო ვალდებულებების გამოშვება და აქედან მიღებული თანხების დაბანდებას ინფრასტრუქტურულ პროექტებში გეგმავს. ამით ის ეხმარება კომერციულ ბანკებს, რომლებიც სახაზინო ვალდებულებების ძირითადი მყიდველები არიან, რადგან, ეკონომიკური კრიზისის პირობებში, ბანკები ბიუჯეტიდან გარანტირებული შემოსავლის მიღებას შეძლებენ. ამასთან, პაკეტი ითვალისწინებს ბანკების რეგულირების შესუსტებასაც, რაც, მთავრობის მოსაზრებით, საკრედიტო რესურსების სახით მათ დამატებით 700 მილიონ ლარზე მეტს მისცემს. ეს პაკეტი ასევე ითვალისწინებს ქალაქ თბილისის მერიის მიერ ფინანსური გარანტიების გამოყოფას იმ სამშენებლო კომპანიების მიერ საბანკო კრედიტების მისაღებად, რომლებიც ძველი თბილისის საცხოვრებელი ფონდის განახლებას მოჰკიდებენ ხელს.

როგორც ვხედავთ, მართალია ეკონომიკური კრიზისის პირობებში საქართველოსთვის ნეკროეკონომიკის პრობლემა მეტად აქტუალურია, საბედნიეროდ, მთავრობა, თავისი ანტიკრიზისული ღონისძიებებით, ჯერჯერობით არ აპირებს ნეკროეკონომიკის ობიექტების დაფინანსებას, თუმცა ამ ობიექტების გაკოტრების იურიდიული პროცედურის დაწყების არც ერთი ფაქტი არ არსებობს. ამასთან, საქართველოს მთავრობა მზადაა, სტიმული მისცეს სამშენებლო ბიზნესში “ფინანსური პირამიდის” პრინციპებით მომუშავე კომპანიებს, რაც სხვა არაფერია, თუ არა ამ სამშენებლო კომპანიების ზომბირების ხელშეწყობა [23, 24], ხოლო მათი დახმარებით იმ ბანკების ზომბირება, რომლებიც ქალაქ თბილისის მერიის ფინანსური გარანტიების ხარჯზე მისცემენ კრედიტებს ამ კომპანიებს.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Akhmeteli, Nina, “Will the American Economic Crisis Hit Georgia?”, *Investor.ge*, Issue 2, April, 2008, available from: http://www.investor.ge/issues/2008_2/01.htm.
2. Cornell, Svante E., and S. Frederick Starr, eds. *The Guns of August 2008: Russia's War in Georgia*. Armonk: M.E. Sharpe, 2009.
3. კაკულია მერაბ, “ომის შემდგომი ეკონომიკური საფრთხეები საქართველოში და მათი ნეიტრალიზაციის გზები”, *საქართველოს ეკონომიკური ტენდენციები, კვარტალური მიმოხილვა*, ოქტომბერი, 2008. ხელმისაწვდომია საიტზე: [http://www.geplac.org/newfiles/GeorgianEconomicTrends/2008/October%202008%20%20\(geo\).pdf](http://www.geplac.org/newfiles/GeorgianEconomicTrends/2008/October%202008%20%20(geo).pdf).
4. Corso, Molly, “Georgia's Expansion Halts”, *Caucasus Analytical Digest: The Caucasus in the Global Financial Crisis*, No. 6, May 21, 2009, pp. 5-7. Available from: http://www.hertie-school.org/binaries/addon/1282_caucasus_economic_report.pdf.
5. Giuli, Marco, “Georgia and the Systemic Impact of the Financial Crisis”, *Caucasian Review of International Affairs*, Vol. 3 (3), 2009, pp. 261-277. Available from: http://www.cria-online.org/Journal/8/Done_Georgia%20and%20the%20systemic%20impact%20of%20the%20financia%20crisis_Marco%20Giuli.pdf.
6. Papava, Vladimer, “Post-War Georgia's Economic Challenges”, *Central Asia-Caucasus Analyst*, Vol. 10, No. 23, November 26, 2008. Available from: <http://www.cacianalyst.org/?q=node/4991>.

7. Papava, Vladimer, “Georgia’s Economy: Post-revolutionary Development and Post-War Difficulties”, *Central Asian Survey*, Vol. 28, No. 2, 2009, pp. 199-213.
8. პაპავა ვლადიმერ, “პოსტრევოლუციურ საქართველოში განხორციელებული ეკონომიკური რეფორმების პათოლოგიური ანატომია”, წიგნში *საქართველოს ეკონომიკურ მეცნიერებათა აკადემიის შრომები*, ტომი 6, თბილისი, “სიანდე”, 2008, გვ. 18-36.
9. Papava, Vladimer, “Anatomical Pathology of Georgia’s Rose Revolution”, *Current Politics and Economics of the Caucasus Region*, Vol. 2, Issue 1, 2009, pp. 1-18.
10. “ეროვნული ანგარიშები”, *საქართველოს სტატისტიკა*, 2009. ხელმისაწვდომია საიტზე: <http://www.statistics.ge/main.php?pform=85&plang=2>.
11. “ფასები”, *საქართველოს სტატისტიკა*, 2009. ხელმისაწვდომია საიტზე: <http://www.statistics.ge/main.php?pform=91&plang=2>.
12. Khaduri, Nodar, “Georgia: Economy”, in *Central Eurasia 2008*. Luleå: CA&CC Press, 2009, pp. 151-157.
13. “საგარეო ეკონომიკური ურთიერთობები”, *საქართველოს სტატისტიკა*, 2009. ხელმისაწვდომია საიტზე: <http://www.statistics.ge/main.php?pform=92&plang=2>.
14. “უცხოური ინვესტიციები შემცირდა”, *Civil.Ge*, 18 ივნისი, 2009. ხელმისაწვდომია საიტზე: <http://www.civil.ge/geo/article.php?id=21390>.
15. Rukhadze, Irakli, and Mark Hauf, “The Georgian Economy Under Saakashvili”, *The Financial*, April 21, 2009. Available from: http://www.finchannel.com/index.php?option=com_content&task=view&id=35088&Itemid=13.
16. Папава, Владимир, «У экономического кризиса в Грузии о течениях корни», *Вестник Кавказа*, 27 Июня, 2009. Доступен на сайте: http://www.vestikavkaza.ru/articles/ekonomika/mir_fin_kriz/4249.html.
17. *Georgia Joint Needs Assessment. Donor Funding in Support of Post-Conflict Recovery and Reconstruction. Progress Report*. The United Nations, The World Bank, June 30, 2009. Available from: http://www.mof.ge/common/get_doc.aspx?doc_id=5994.
18. “საბიუჯეტო ცვლილებების დეტალები”, *Civil.Ge*, 16 ივნისი, 2009. ხელმისაწვდომია საიტზე: <http://www.civil.ge/geo/article.php?id=21383>.
19. “Georgia: Third Review Under the Stand-By Arrangement and Requests for Augmentation, Extension of the Arrangement, Rephrasing of Purchases, and Modification of Performance Criteria – Staff Report; Press Release on the Executive Board Discussion; and Statement by the Executive Director for Georgia”, *Georgia and the IMF*, August 21, 2009. Available from: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2009/cr09267.pdf>.
20. Aris, Ben, “Donor Money Keeps Georgia Afloat”, *bne – businessnewseurope*, August, pp. 59-61, 2009. Available from: http://www.businessnewseurope.eu/story1693/Donor_money_keeps_Georgia_afloat.
21. Papava, Vladimer, *Necroeconomics: The Political Economy of Post-Communist Capitalism*. New York: iUniverse, 2005.
22. “მოაგრობამ ეკონომიკის სტიმულირების ახალი პაკეტი მოამზადა”, *Civil.Ge*, 30 ივნისი, 2009. ხელმისაწვდომია საიტზე: <http://www.civil.ge/geo/article.php?id=21450>.
23. Папава Владимир, «Проблема зомбирования посткоммунистической некроэкономики», *Вестник Института Кеннана в России*, Выпуск 15, 2009, сс. 37-48.
24. Папава В., «Финансовый кризис и посткоммунистический капитализм», *Мировая экономика и международные отношения*, № 8, 2009, сс. 89-95.

Vladimer Papava
Doctor of Economic Sciences, Professor

FEATURES OF THE MODERN ECONOMIC CRISIS IN GEORGIA

Summary

After the five-day Russian-Georgian war in August 2008, and in consideration of the global financial crisis, Georgia has come to face some new economic challenges. As far as Georgia's economic crisis is concerned, it must be noted that the crisis also has its own domestic roots. These latter consist in the economic policy mistakes that the post-revolution government has made in the aftermath of the Rose Revolution. The negative effects of the Georgian economic crisis might have been far more distressing had the international community not extended a helping hand in response to the Russian military aggression. In other words, although war by essence is a negative phenomenon, it had a positive implication for Georgia, to a certain degree, to the extent that the country received an enormous amount of international financial assistance. This creates, therefore, a so-called “Paradox of War” or a situation wherein aggressive entails not only negative consequences but some positive ones, too.